

Spauda ir informacija

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 172/21

2021 m. spalio 6 d., Liuksemburgas

Sprendimas byloje C-35/20

A (*Sienų kirtimas pramoginiu laivu*)

Valstybė narė gali įpareigoti savo piliečius turėti su savimi galiojančius asmens tapatybės kortelę arba pasą, kai jie keliauja – nesvarbu kokia transporto priemone ir koku maršrutu – į kitą valstybę narę.

Nors pagal Sąjungos teisę nedraudžiama, kad skirta sankcija būtų baudžiamojo pobūdžio, ja draudžiamos tokios neproporcingos sankcijos, kaip antai 20 % pažeidėjo vidutinių neto mėnesio pajamų dydžio bauda.

2015 m. rugpjūčio 25 d. Suomijos pilietis A pramoginiu laivu keliavo iš Suomijos į Estiją ir atgal. Kelionės metu A kirto tarptautinius vandenį, esančius tarp Suomijos ir Estijos. A turėjo galiojančią Suomijos pasą, tačiau vykdamas į šią kelionę jo nepasiėmė. Kai grįžtant buvo atliekamas patikrinimas prie sienos Helsinkyje, A negalėjo pateikti šio paso ir jokio kito kelionės dokumento; vis dėlto A tapatybė buvo nustatyta remiantis jo vairuotojo pažymėjimu.

Syyttäjä (prokuroras, Suomija) pradėjo A baudžiamąjį persekiojimą dėl nesunkaus sienos kirtimo tvarkos pažeidimo. Iš tiesų pagal Suomijos teisės aktus Suomijos piliečiai privalo turėti su savimi galiojančius asmens tapatybės kortelę arba pasą, kai jie keliauja – nesvarbu kokia transporto priemone ir koku maršrutu – į kitą valstybę narę arba atvyksta į Suomijos teritoriją iš kitos valstybės narės.

Pirmojoje instancijoje buvo konstatuota, kad A padarė pažeidimą, nes kirto Suomijos sieną neturėdamas su savimi kelionės dokumento. Tačiau jam nebuvo skirta jokia bausmė, nes pažeidimas buvo nesunkus, o pagal Suomijos teisėje numatytą baudžiamųjų sankcijų sistemą jam skirtinos baudos dydis, atsižvelgiant į jo vidutines mėnesio pajamas, buvo per didelis, nes bendra šios baudos suma sudarė 95 250 EUR.

Kadangi prokuroro apeliacinis skundas dėl šio sprendimo buvo atmestas, jis pateikė kasacinį skundą *Korkein oikeus* (Aukščiausiasis Teismas, Suomija). Šis teismas nusprendė kreiptis į Teisingumo Teismą dėl šioje byloje nagrinėjamų Suomijos teisės nuostatų, visų pirma baudžiamųjų sankcijų sistemos, pagal kurią už nacionalinės sienos kirtimą be galiojančių asmens tapatybės kortelės arba paso gali būti skiriama 20 % pažeidėjo neto mėnesio pajamų dydžio bauda, atitiktis Sąjungos piliečių teisei į laisvą judėjimą, numatytą SESV 21 straipsnyje¹

Teisingumo Teismo vertinimas

Savo sprendime Teisingumo Teismas pirmiausia patikslina sąlygas, kuriomis gali būti nustatyta pareiga turėti asmens tapatybės kortelę arba pasą, kai asmuo keliauja į kitą, nei jo pilietybės, valstybę narę, o už šios pareigos nesilaikymą gali būti numatytos, prireikus baudžiamosios, sankcijos.

¹ Atsižvelgiant į nuostatas dėl sienų kirtimo, išdėstytas 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 562/2006, nustatančiame taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Bendrijos kodeksą (Šengeno sienų kodeksas).

Šiuo klausimu jis konstatuoja, pirma, kad Direktyvoje 2004/38² vartojamas žodžių junginys „turintys galiojančius asmens tapatybės kortelę arba pasą“, kuriame patikslinamas SESV 21 straipsnis, reiškia, kad valstybės narės piliečių naudojimuisi teise vykti į kitą valstybę narę taikoma sąlyga turėti su savimi galiojančią vieną iš šių dokumentų. Šiuo su laisvu judėjimu³ susijusiu formalumu siekiama palengvinti naudojimąsi teise laisvai judėti užtikrinant, kad bet kuris asmuo, kuris naudojasi šia teise, galėtų būti lengvai identifikuotas, jei būtų tikrinama jo tapatybė. Todėl valstybė narė, kuri įpareigoja savo piliečius su savimi turėti vieną iš nurodytų dokumentų, kai jie kerta nacionalinę sieną, kad vyktų į kitą valstybę narę, prisideda prie to, kad būtų laikomasi šio formalumo.

Antra, dėl sankcijų, kurios gali būti skirtos Sąjungos piliečiui, kuris nesilaiko minėto formalumo, Teisingumo Teismas, daro nuorodą į valstybių narių autonomiją šiuo klausimu ir paaiškina, kad valstybės narės gali numatyti sankcijas, prirėkus baudžiamąsias, su sąlyga, kad jos, be kita ko, atitinka proporcingumo ir nediskriminavimo principus.

Todėl Teisingumo Teismas daro išvadą, kad **pagal Sąjungos piliečių teisę laisvai judėti nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias valstybė narė įpareigoja savo piliečius turėti su savimi galiojančius asmens tapatybės kortelę ar pasą, kai jie keliauja – nesvarbu kokia transporto priemone ir koku maršrutu – į kitą valstybę narę, ir už šios pareigos nesilaikymą nustato baudžiamąsias sankcijas.** Vis dėlto šių sankcijų taikymo tvarka turi atitikti bendruosius Sąjungos teisės principus, įskaitant proporcingumo ir nediskriminavimo.

Teisingumo Teismas priėjo prie tokios pačios išvados dėl reikalavimo valstybės narės piliečiui turėti su savimi asmens tapatybės kortelę arba pasą, kai jis atvyksta į šios valstybės teritoriją iš kitos valstybės narės. Tačiau jis patikslina, kad nors galima prašyti pateikti asmens tapatybės kortelę arba pasą, kai valstybės narės pilietis grįžta į jos teritoriją, pareiga su savimi turėti tokį dokumentą nėra naudojimosi teise atvykti sąlyga.

Galiausiai Teisingumo Teismas nagrinėjo klausimą, ar SESV 21 straipsnio 1 dalimi ir Direktyva 2004/38, aiškinamomis atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje numatytą baudmės proporcingumo principą⁴, draudžiama tokia baudžiamųjų sankcijų sistema, kokia Suomijos teisėje numatyta už nacionalinės sienos kirtimą be galiojančių asmens tapatybės kortelės arba paso.

Šiuo klausimu jis pažymi, kad nors valstybės narės turi teisę skirti baudą, siekdamas nubausti už formalus reikalavimus, susijusio su naudojimosi Sąjungos teisėje suteikta teise, nevykdymą, **tokia sankcija turi būti proporcinga pažeidimo sunkumui.** Tačiau kai, kaip nagrinėjamoje byloje, asmuo, naudodamasis teise laisvai judėti neįvykdo pareigos nešiotis galiojančius asmens tapatybės kortelę ar pasą, tačiau jis turi tokį dokumentą, bet nepasiėmė jo su savimi keliaudamas, pažeidimas yra nesunkus. Todėl **griežta piniginė sankcija, kaip antai bauda, sudaranti 20 % pažeidėjo vidutinių neto pajamų, nėra proporcinga šio pažeidimo sunkumui.**

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

---

²2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46) ,4 straipsnio 1 dalis.

³Direktyvos 2004/38 7 konstatuojamoji dalis.

⁴Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 49 straipsnio 3 dalis.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127